

Nette Bygren
Miljöinspektör
Telefon 08-508 28 866, 076-122 88 66
nette.bygren@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

FORTUMS ÖVERKLAGANDE AV MILJÖDOMSTOLENS DELDOM ANGÅENDE HÖGDALENVERKET

Remiss från Miljööverdomstolen, Mål nr M 1442-07

Förslag till beslut

- 1 Yrka att Miljööverdomstolen fastställer miljödomstolens dom.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Den 11 juni 2002 lämnade miljödomstolen tillstånd till fortsatt och utvidgad verksamhet vid Högdalenverket i Stockholm. I domen sköts frågan om villkor för utsläpp till vatten upp.

I samband med den prövotidsredovisning som AB Fortum Värme Samägt med Stockholms stad (Fortum) lämnade in till miljödomstolen den 1 februari 2008 yttrade sig miljö- och hälsoskyddsnämnden angående utsläppspunkt, villkorsnivåer och installation av utrustning för återföring av processavloppsvatten till processen (bilaga 1 och 2).

Miljödomstolens deldom

I deldom den 26 mars 2009 (bilaga 3) uppskjuter miljödomstolen fastställande av villkor beträffande val av recipient för processavloppsvattnet. Miljödomstolen uppskjuter också fastställandet av slutliga villkor för utsläpp av processavloppsvattnet.

I ett utredningsvillkor (U1) ska bolaget

- komplettera behandlingen av processavloppsvattnet så att ytterligare slutning av delflöden blir möjlig
- efter vidtagna åtgärder utvärdera hur stor del av processavloppsvattnet som kan återföras till processen
- översiktligt ange vilken utsläppsreduktion som omvänd osmos på panna P4:s kondensat skulle medföra och kostnaden för detta
- när anläggningen trimmats in, utreda föroreningsinnehåll och -mängder i de delflöden som inte kan återvinnas till processen
- genomföra ytterligare undersökningar av det dagvatten som uppkommer inom anläggningen och vid behov vidta utsläpps begränsande åtgärder
- föreslå lämplig utsläppspunkt för det vatten som ska avledas till recipient

Utredningen ska göras i samråd med Miljöförvaltningen i Stockholm och Stockholm Vatten AB. Utredningen inklusive förslag på slutliga villkor ska ges in till miljödomstolen senast 3 år från lagkraftvunnen dom.

Domen överensstämmer i huvudsak med det miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkat i sina remissvar efter nämndbeslut den 28 maj 2008, och i förvaltningsyttrande daterat den 29 september 2009 (bilaga 1 och 2), men miljödomstolen har också lagt till att bolaget översiktligt ska utreda möjligheten att också återföra kondensat från panna P4.

Angående val av utsläppspunkt skriver miljödomstolen:

”Miljödomstolen bedömer att avgörandet av slutlig recipient bör ske först i samband med ställningstagandet till bolagets redovisning av vilket utsläpp som återstår efter att bolaget vidtagit ytterligare utsläpps begränsande åtgärder för process- och dagvatten. Miljödomstolen anser, liksom remissmyndigheterna, att Mälaren i egenskap av dricksvattentäkt innebär att höga krav måste ställas på vilka utsläpp som kan godkännas på sikt. Miljödomstolen delar därför remissmyndigheternas uppfattning att prövotiden bör förlängas vad gäller frågan om recipient. Under denna tid bör också ytterligare klarhet erhållas beträffande den framtida klassningen av Mälarens vatten samt eventuella andra projekt som kan påverka bolagets kostnad för avledning av process- och dagvattnet till Saltsjön.”

Fortums överklagande

Fortum har överklagat domen till Miljööverdomstolen och yrkar att Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens deldom såvitt avser utredningsuppdraget U1 och förordnar att detta får följande innehåll:

- Bolaget ska utreda de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna att genom membranteknik återföra kondensat från rökgaskondenseringen på panna P1-P3, P4 och P6 till processen.
- Bolaget ska genomföra ytterligare undersökningar av det dagvatten som uppkommer inom anläggningen och vid behov vidta utsläpps begränsande åtgärder.
- Bolaget ska utreda föroreningsinnehåll och -mängder i de delflöden som inte kan återvinnas till processen samt föreslå lämplig utsläppspunkt för det vatten som ska avledas till recipient.

Bolaget yrkar att Miljööverdomstolen förordnar att utredningen, inklusive förslag till slutliga villkor, ska ges till miljödomstolen senast ett år efter lagakraftvunnen dom. (bilaga 4).

Miljööverdomstolen har anhållit om skriftligt yttrande från miljö- och hälsoskydds nämnden senast den 28 september 2009. Nämnden har begärt och fått förlängd svarstid till den 25 oktober 2009.

Förvaltningens synpunkter

Vid Högdalenverket finns rökgaskondensanläggningar installerade på fem avfallsseldade pannor för att utvinna värmeenergi ur de utgående rökgaserna. Det kondensvatten som bildas innehåller föroreningar och leds till två separata reningsanläggningar. En anläggning tar hand om kondensvattnet från pannorna P1-P3 och P6 och en tar hand om kondensvattnet från panna P4.

Fortum har i sin prövotidsredovisning, som lämnades in till miljödomstolen 1 februari 2008, beskrivit att det med rimliga åtgärder är möjligt att återföra ca hälften av allt kondensvatten, dvs. ca 130 000 m³. Nuvarande kemiska rening efter pannorna P1-P3 och P6 skulle då ersättas med tekniken omvänd osmos som ger ett vatten som är möjligt att återanvända i processen.

Fortum överklagar nu miljödomstolens dom i den del som gäller installation av nödvändig utrustning för att kunna återföra kondensvattnet (första meningen i utredningsvillkoret). Bolaget bedömer att installationen av anläggningen kommer att kosta ca 10 miljoner kronor och anser inte att det är en rimlig kostnad i förhållande till miljönyttan, om bolaget i en framtid också riskerar att tvingas göra ytterligare investeringar för att leda vattnet till Saltsjön och dessutom behöva installera ytterligare en anläggning för att ta hand om kondensatet från panna P4.

Bolaget skriver också att om kostnaden för att ta hand om kondensatet blir alltför hög kan effekten bli att bolaget tvingas ompröva förutsättningarna för drift av anläggningarna för rökgaskondensering. Effekten av det skulle bli att föroreningarna i stället går ut med rökgaserna.

Förvaltningen bedömer att den beskrivna kostnaden inte är orimlig i förhållande till miljönyttan. Om mängden avloppsvatten minskar blir också den totala belastningen av föroreningar i Mälaren mindre. Eftersom Mälaren utgör Stockholms enda dricksvattentäkt finns starka skäl att sträva efter att minska dagens belastning av tungmetaller och närsalter. Även om vattnet i framtiden skulle ledas till Saltsjön anser förvaltningen att det fortfarande finns skäl att minska utsläppet av föroreningar från verket.

Anläggningen borde också i längden kunna ge minskade kostnader genom en minskad vattenförbrukning och minskad användning av kemikalier så som har beskrivits i prøvotidsredovisningens bilaga ”Genomgång av vattenreningen på Högdalen, Rapport 2006-06-16”, sid. 46-47 (bilaga 5).

Förvaltningen anser inte heller att det är sannolikt att rökgaskondenseringen vid Högdalenverket skulle bli olönsam om verket förutom en ny reningsanläggning i framtiden också skulle behöva leda avloppsvattnet till annan recipient. Rökgaskondensanläggningarna vid Högdalenverket genererade under år 2008 255 GWh värme, vilket är en betydande andel av verkets totala värmeproduktion. Ute hos kund motsvarar det ett värde på ca 160 miljoner kronor.

När den nya reningsanläggningen är driftsatt, och om återföringen av kondensvattnet fungerar bra, anser förvaltningen att det finns anledning att fortsätta att titta på om också delar av kondensvattnet från panna P4 kan återanvändas, vilket ytterligare skulle öka andelen kondensvatten som kan återföras till processen. Under vissa perioder under sommaren producerar rökgaskondensanläggningarna efter pannorna P1-P3 och P6 mindre kondensvatten än vad behovet av processvatten är vid verket. Under dessa perioder skulle det kunna finnas anledning att föra över kondensvatten från panna P4 till reningsanläggningen. En sådan komplettering av anläggningen borde inte innebära en lika stor investering som att bygga en helt ny anläggning.

Bolaget skriver att ändrade driftförhållanden i samband med att södra och centrala fjärrvärmenätet har kopplats samman kan innebära att behovet av processvatten kommer att vara större än tidigare och att det därför finns anledning att förlänga utredningstiden. Förvaltningen anser att bolaget bör kunna göra en bedömning av hur stort detta behov kommer att vara, och därmed hur anläggningen ska dimensioneras, redan nu. Södra och centrala fjärrvärmenäten har varit sammankopplade sedan våren 2008.

Fortums förslag till nytt utredningsvillkor innebär att prøvotiden skulle förlängas i ett år för att ge möjlighet till fortsatt utredning om möjlig återföring av kondensvattnet från panna P4. En ny prøvotidsredovisning skulle då lämnas in för domstolen att ta ställning till.

Förvaltningen bedömer att installationen av nödvändig utrustning för att återföra kondensvattnet till processen därmed skulle fördröjas i minst ett år, i praktiken kanske flera år med tanke på handläggningstider hos domstol och remissinstanser.

I Fortums förslag till villkor står också att bolaget ska utreda föroreningsinnehåll och -mängder i de delflöden som inte kan återvinnas till processen (mening 3). Förvaltningen ifrågasätter om det är möjligt att utreda föroreningsinnehåll och mängder i utgående processavloppsvatten innan den nya anläggningen tagits i drift.

Förvaltningen föreslår med hänvisning till ovanstående synpunkter att Miljööverdomstolen fastställer miljödomstolens dom i sin helhet.

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 Tjänsteutlåtande 2008-05-22
- Bilaga 2 Förvaltningsyttrande 2008-09-29
- Bilaga 3 Deldom 2009-03-26, Miljödomstolen
- Bilaga 4 Överklagande från Fortum Värme samägt med Stockholms stad
- Bilaga 5 sid 46-47 i Genomgång av vattenreningen på Högdalen, Rapport 2006-06-16